

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗΣ ΣΕ ΔΕΙΓΜΑ ΕΓΚΥΩΝ ΚΑΙ ΛΕΧΩΝΩΝ

Σ. ΧΑΡΤΑΛΟΥ, Σ. ΖΑΡΚΑΔΑ, Χ. ΜΗΤΣΗ & ΑΙΚ. ΑΓΓΕΛΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Εισαγωγή

Παρά τα κοινωνικά στερεότυπα που προβάλλουν την περίοδο της εγκυμοσύνης και της λοχείας ως μια από τις πιο ευτυχισμένες στιγμές στη ζωή μιας γυναίκας, προβλήματα ψυχικών διαταραχών, και κυρίως κατάθλιψης, μπορούν να εκδηλωθούν σε όλα τα στάδια της μητρότητας. Η προγεννητική κατάθλιψη αναφέρεται στην καταθλιπτική συμπτωματολογία εγκύων, κυρίως κατά τα δύο τελευταία τρίμηνα της εγκυμοσύνης, με ποσοστό εκδήλωσης που κυμαίνεται μεταξύ 7-26% (Milgrom et al., 2008). Αντίθετα, η επιλόχεια μελαγχολία είναι η πιο συνηθισμένη επιλόχεια διαταραχή με συχνότητα εμφάνισης που μπορεί να φτάσει και το 80% (Robertson et al., 2004). Επιπλέον, η επιλόχεια κατάθλιψη αποτελεί την πιο γνωστή επιλόχεια διαταραχή με συμπτώματα που δε διαφέρουν από εκείνα του μείζονος καταθλιπτικού επεισοδίου, ενώ συχνά επισμαίνεται η παράλληλη εκδήλωση αγχωδών συμπτωμάτων (Miller et al., 2006). Τα ποσοστά εμφάνισης επιλόχειας κατάθλιψης κυμαίνονται ανάμεσα σε 10-50% (Milgrom et al., 2008).

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των καταθλιπτικών συμπτωμάτων σε δείγμα εγκύων και λεχώνων με βάση τη βαθμολόγηση τους σε τρία ερωτηματολόγια κατάθλιψης.

Μέθοδος

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 123 γυναίκες, από τις οποίες 72 είναι έγκυες στο τρίτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης και 51 είναι λεχώνες μέχρι 50 μέρες μετά τον τοκετό.

Μέσα συλλογής δεδομένων

Σε όλες τις συμμετέχουσες χορηγήθηκαν τα ίδια πακέτα ερωτηματολογίων με τις ακόλουθες κλίμακες:

- Ένα ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων.
- Η Κλίμακα Κατάθλιψης του Beck (Beck Depression Inventory - BDI).
- Το Ερωτηματολόγιο Κατάθλιψης για Εγκύους [Antepartum Questionnaire-APQ] (Posner et al., 1997).
- Η Κλίμακα Κατάθλιψης του Εδιμβούργου [Edinburgh Postnatal Depression Scale - EPDS].

Ευρήματα

Από τη σύγκριση των τριών ερωτηματολογίων κατάθλιψης της κλίμακας κλινικής κατάθλιψης BDI, της κλίμακας επιλόχειας κατάθλιψης EPDS και του ερωτηματολογίου προγεννητικής κατάθλιψης APQ προκύπτει ότι τα τρία εργαλεία μέτρησης της κατάθλιψης έχουν στατιστικά σημαντική θετική συνάφεια μεταξύ τους στο σύνολο του δείγματος εγκύων και λεχώνων (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Δείκτες συνάφειας (pearson r) των συνολικών βαθμολογιών των τριών ερωτηματολογίων κατάθλιψης

	BDI	APQ	EPDS
BDI	-		
APQ	0,31**	-	
EPDS	0,69***	0,26*	-

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Σε σύγκριση του δείγματος εγκύων και λεχώνων στη συνολική τους βαθμολογία στα τρία ερωτηματολόγια κατάθλιψης, οι έγκυες παρουσίασαν στατιστικά υψηλότερη βαθμολογία στο ερωτηματολόγιο BDI σε σύγκριση με τις λεχώνες και οριακά υψηλότερη στο ερωτηματολόγιο APQ (Πίνακας 2).

Επικοινωνία: Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς, Γλάδστωνος 10, Πλ. Κάνιγγος, 10677, Αθήνα.
Τηλ. Επικοινωνίας: 6946662389 (Σ. Χαρτάλου), email: schartalou@yahoo.com

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε πολύ για τη συμβολή τους στην έρευνα την ιστοσελίδα σχετικά με την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα (www.parents.gr), καθώς και τους επαγγελματίες υγείας (γυναικολόγους, μικροβιολόγους, φαρμακοποιούς, μαίες και ψυχολόγους) που συνέβαλαν στη χορήγηση των ερωτηματολογίων.

Πίνακας 2. Μέσο όρο, τυπικές αποκλίσεις, t-τιμές, βαθμοί ελευθερίας και επίπεδα στατιστικής σημαντικότητας των βαθμολογιών του δείγματος εγκύων και λεχώνων ως προς τη συνολική βαθμολογία τους στα ερωτηματολόγια BDI και APQ

	Έγκυες		Λεχώνες		t	t-test Df	p
	M.O.	T.A.	M.O.	T.A.			
BDI	11,02	6,89	7,89	4,50	2,44	95	0,02*
APQ	39,92	9,30	36,53	8,10	1,89	108	0,06

Ως προς το σύνολο του δείγματος βρέθηκε ότι οι γυναίκες με μη-προγραμματισμένη εγκυμοσύνη εμφάνιζαν υψηλότερα επίπεδα κατάθλιψης από εκείνες με προγραμματισμένη (Πίνακας 3). Επιπλέον, ο βαθμός ικανοποίησης από τη συζυγική σχέση βρέθηκε ότι έχει στατιστικά σημαντική αρνητική συνάφεια και στις τρεις βαθμολογίες των ερωτηματολογίων κατάθλιψης (Πίνακας 4).

Πίνακας 3. Συνδυαστικές συχνότητες, τιμές χ^2 , βαθμοί ελευθερίας και επίπεδα στατιστικής σημαντικότητας για το σύνολο του δείγματος άνω και κάτω της τιμής ουδού των ερωτηματολογίων BDI και APQ ως προς την ύπαρξη προγραμματισμένης ή μη-προγραμματισμένης εγκυμοσύνης

	Προγραμματισμένη		Μη-προγραμματισμένη		χ^2	df	p
	<τιμής ουδού f (%)	>τιμής ουδού f (%)	<τιμής ουδού f (%)	>τιμής ουδού f (%)			
BDI	64 (67)	1 (1)	25 (26)	6 (6)	9,86	1	0,004**
APQ	61 (56)	22 (20)	11 (10)	14 (13)	7,52	1	0,007**

Πίνακας 4. Δείκτες συνάφειας (pearson r) του βαθμού συζυγικής ικανοποίησης και των τριών ερωτηματολογίων κατάθλιψης στο σύνολο του δείγματος

	BDI	APQ	EPDS
Συζυγική Ικανοποίηση	-0,29**	-0,19*	-0,24*

Συζήτηση

Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι οι έγκυες σκόραραν υψηλότερα κατά μέσο όρο από τις λεχώνες στα ερωτηματολόγια BDI και APQ, εύρημα ανάλογο με του Evans et al. (2001) που διαπίστωσε ότι οι έγκυες παρουσίασαν υψηλότερα επίπεδα κατάθλιψης στην 32^η εβδομάδα κύησης από την 8^η εβδομάδα μετά τον τοκετό.

Επιπλέον, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας συμφωνούν με την έρευνα της Cheng et al. (2009), όπου βρέθηκε ότι οι γυναίκες με μη-προγραμματισμένη εγκυμοσύνη εμφάνιζαν υψηλότερα επίπεδα κατάθλιψης από εκείνες με προγραμματισμένη εγκυμοσύνη.

Παράλληλα, οι γυναίκες με μεγαλύτερη συζυγική ικανοποίηση σκόραραν χαμηλότερα στα ερωτηματολόγια κατάθλιψης, γεγονός που συμφωνεί με αντίστοιχα ευρήματα άλλων ερευνών (van den Akker, 2007).

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια έρευνα-πilotό για την χορήγηση του ερωτηματολογίου APQ και τη σύγκριση του με δύο σταθμισμένα και αξιόπιστα εργαλεία (BDI και EPDS). Το θέμα της μελέτης της προγεννητικής και επιλόχειας κατάθλιψης με τη χρήση των συγκεκριμένων ερωτηματολογίων χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Βιβλιογραφία

- Cheng, D., Schwarz, E.B., Douglas, E., Horon, I. (2009). Unintended Pregnancy and Associated Maternal Preconception, Prenatal and Postpartum Behaviors. *Contraception*, 79, 194-198.
- Evans, J., Heron, J., Francomb, H., Oke, S., & Golding J. (2001). Cohort Study of Depressed Mood during Pregnancy and after Birth. *British Medical Journal*, 323, 257-260.
- Milgrom, J., Gemmill, A.W., Bilszta, J.L., Hayes, B., Barnett, B., Brooks, J., Eriksen, J., Ellwood, D. & Buist, A. (2008). Antenatal Risk Factors for Postnatal Depression: A Large Prospective Study. *Journal of Affective Disorders*, 108, 147-157.
- Miller, R.L., Pallant, J.F. & Negri, L.M. (2006). Anxiety and Stress in the Postpartum: Is There More to Postnatal Distress than Depression? *BMC Psychiatry*, 6, 12.
- Posner, N.A., Unterman, R.R., Williams, K.N. & Williams, G.H. (1997). Screening for Postpartum Depression: An Antepartum Questionnaire. *Journal of Reproductive Medicine*, 42, 207-215.
- Robertson, E., Grace, S., Wallington, T. & Stewart, D.E. (2004). Antenatal Risk Factors for Postpartum Depression: A Synthesis of Recent Literature. *General Hospital Psychiatry*, 26, 289-295.
- Van den Akker, O.B.A. (2007). Psychological Trait and State Characteristics, Social Support and Attitudes to the Surrogate Pregnancy and Baby. *Human Reproduction*, 22, 2287-2295.